

UNDGÅ SKADER VED HÅNDTERING

AF KIRSTEN JEPSEN BORUP | kvægdyrlæge, BoviCura, medlem af Dyrlæger & Ko

Dyrlæger & Ko
SUND KO - SUND ØKONOMI

En del kødkvæg passer næsten sig selv og bliver derfor sjældent håndteret. Men der kan opstå farlige situationer ved for eksempel fødselshjælp eller ved behandling af et sygt dyr, og derfor skal der tages de nødvendige forholdsregler.

Det er vigtigt for både ejer og udefrakommende personer, at pasning og håndtering af kødkvæg foregår forsvarligt. I mange tilfælde passer flokken sig selv, men man skal være forberedt på at kunne få fat i et eller flere af dyrene, hvis det bliver nødvendigt.

OVERVEJ STALDINDRETNINGEN

I alle besætninger er det vigtigt at kunne fikse et eller flere dyr forsvarligt. Uanset, om man har en stor stald eller et mindre læskur på marken, bør man overveje, hvordan man nemt kan få et eller flere dyr fikseret. Det kan anbefales at etablere fanggitre til en del eller alle dyr i besætningen. Det er ofte lettere at fange flere dyr på samme tid, og dyr, som er vant til at blive fodret i fanggitte (dagligt), vil være lettere at få hold på i en situation, hvor man skal tilse et bestemt dyr. Fanggitrene skal have en passende størrelse i forhold til racen, og de skal være i en ordentlig

stand, så dyrene ikke kan rykke sig løs. Hvis dyret er uroligt, selv om det står i fanggitte, kan det desuden være en fordel at lægge en grime på og binde hovedet over til siden.

På marker, hvor der ikke kan lukkes ind på stald, kan det være en fordel med en vogn eller foderhæk med fanggitte, hvor dyrene kan fodres, og som de er vant til at bruge.

Dyr, som er lukket fra i en boks, skal bindes op i en grime ved håndtering, hvilket kan være farligt for den, som skal lægge grime på, og dyret vil stadig have stor bevægelsesfrihed. Samtidig skal man være opmærksom på ikke at blive klemt op imod en mur eller andet inventar.

FØDSELSHJÆLP

En del håndtering af kødkvæg er i forbindelse med at udøve fødselshjælp. Uanset om man selv kan hjælpe kalven til verden, eller om det er i samarbejde med dyrlægen, er det vigtigt at undgå især spark fra koen. Det er optimalt at lukke koen for sig selv, så der er arbejdsro fra de andre køer (og en eventuel tyr). I dette tilfælde skal man være forsigtig med at binde koen i fanggitte, hvis den skulle smide sig undervejs.

Overvej om koen kan bindes op, så den har begrænsede bevægelsesmuligheder. De fleste køer reagerer ikke på hjælp i forbindelse med kælvning, men hos nervøse dyr kan det være en fordel at have en plade eller halmballe mellem ko og hjælper. Det er også muligt at etablere en "behandlingsboks" med en lav låge bag koen.

ØREMÆRKNING AF KALVE

På trods af, at man dagligt færdes mellem sine ammekøer, kan de ændre adfærd i forbindelse med kælvning. Koen instinkt for at beskytte kalven kan gøre hende aggressiv, hvis man nærmer sig kalven f.eks. i forbindelse med øremærkning eller ved eventuel sygdom. Det er en stor fordel både i stalden og på marken, hvis man har mulighed for at fikse koen eller lukke kalven fra i forbindelse med at skulle tilse kalven. En del kødkvæg-avlere foretrækker, at køerne får kalv i stalden, inden de lukkes på græs, netop fordi det er lettere at få fat i både ko og kalv i forbindelse med og efter kælvning. Et kalveskjul, hvor indgangen kan lukkes, er også en god mulighed for at kunne tilse en kalv uden at være bekymret for moderen.

UDLEVERING TIL SLAGT

Besætninger med egen kreaturvogn kan med fordel læsse slagtedyrs selv og lade vognmanden læsse slagtedyrene direkte fra kreaturvognen. Hvis slagtedyrs skal læsses fra stalden, er det en fordel at samle dyrene i en boks tæt på porten. Sørg for, at lågerne er høje, og at de kan lukkes forsvarligt, så dyrene ikke forsøger at springe ud af boksen. Hvis det er nødvendigt at drive slagtedyrs ned af et foderbord eller lignende, kan man stille og roligt drive dyrene ved hjælp af en minilæsser med en halmballe på kloen. Det er dog meget vigtigt ikke at køre ind i dyrene, og at halmballen dækker kloen, så dyrene ikke kan komme til skade.

Behandlingsboks med mulighed for at komme til koen bagfra og fra siden.
Besætning: Leif Christensen
Foto: Lars Bang

BESØG AF DYRLÆGE, INSEMINØR ELLER KLOVBESKÆRER

Selvom kødkvægdyr er rolige i det daglige, er de fleste ikke vant til, at der kommer fremmede folk i stalden. Særligt ved besøg af dyrlæge, inseminør eller klovbeskærer er det en klar fordel, at dyrene er fikseret, inden der kommer fremmede i stalden. Dyrene kan ofte huske tidligere behandlinger, så det kan være vanskeligt at fange dyrene, hvis først de har set, at dyrlægen er der. Lav en aftale om, at der bliver givet besked ½-1 time før ankomst, så man har god tid til at fange dyrene stille og roligt. Det er lettere for dyrlæge, inseminør og klovbeskærer at udføre et godt og hurtigt stykke arbejde, hvis dyret er sikkert at gå til.

Fanggitre med mulighed for at justere bredden. Besætning: Frederikshøj.
Foto: Kirsten Borup

Foderhæk som kan bruges både inde og ude. Foto: Søren Kørup Christensen

DYRLÆGER & KO – EN PROFESSIONEL SAMARBEJDSPARTNER

Dyrlæger & Ko består af 27 kvægpraksis og knap 125 professionelle kvægdyrlæger fordelt over hele landet. Vi har vores daglige gang i knap 1.600 besætninger med sundhedsrådgivningsaftale og tilsær således over halvdelen af den samlede malkekvægsbestand i Danmark. Læs mere på www.dyrlaegerogko.dk eller på www.facebook.com/dyrlaegerogko

Teagle †OMAHAWK

Strøning og fodring – Teagle klarar opgaven

Brug for ny eller brugt strømaskine, så har vi løsningen. Du kan købe eller leje maskinen ved os.

Ring for tilbud eller uforpligtende snak. Vi kommer også gerne forbi og demonstrerer i din stald.

Sønderskovvej 118 • 6800 Varde • tlf.: 7529 8458
info@rimach.dk www.rimach.dk